

У Х В А Л А
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Соловіченка Віталія Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів частини другої статті 25, частини шостої статті 38, частини першої статті 130, статті 252, частин першої, другої статті 266 Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху“ від 16 лютого 2021 року № 1231–ІХ, пункту 2.5 Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 зі змінами

м. К и ї в
5 жовтня 2021 року
№ 146-2(II)/2021

Справа № 3-173/2021(362/21)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Сліденка Ігоря Дмитровича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича – доповідача,
Лемака Василя Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Соловіченка Віталія Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів частини другої статті 25, частини шостої статті 38, частини першої статті 130, статті 252, частин першої, другої статті 266 Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України „Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху“ від 16 лютого 2021 року № 1231–ІХ (Відомості Верховної Ради України, 2021 р., № 21, ст. 188), пункту 2.5 Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (Офіційний вісник України, 2001 р., № 41, ст. 1852) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Соловіченко Віталій Олександрович як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/362 від 8 вересня 2021 року) визнати такими, що не відповідають Конституції України, приписи частини другої статті 25, частини шостої статті 38, частини першої статті 130, статті 252, частин першої, другої статті 266 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – Кодекс), Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху“ від 16 лютого 2021 року № 1231–ІХ (далі – Закон № 1231–ІХ), пункт 2.5 Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 зі змінами (далі – Правила дорожнього руху).

Згідно з оспорюваними приписами Кодексу:

– „за одне адміністративне правопорушення може бути накладено основне або основне і додаткове стягнення“ (частина друга статті 25);

– „адміністративне стягнення за вчинення правопорушень, передбачених статтею 130 цього Кодексу, може бути накладено протягом одного року з дня його вчинення“ (частина шоста статті 38);

– „керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп’яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп’яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а так само відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп’яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, –

тягнуть за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік і на інших осіб – накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян“ (частина перша статті 130);

– „орган (посадова особа) оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об’єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом і правосвідомістю“ (стаття 252);

– „особи, які керують транспортними засобами, річковими, морськими або маломірними суднами і щодо яких є підстави вважати, що вони перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп’яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, підлягають відстороненню від керування цими транспортними засобами, річковими, морськими або маломірними суднами та оглядові на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп’яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції“ (частина перша статті 266);

– „огляд водія (судноводія) на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп’яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, проводиться поліцейським з використанням

спеціальних технічних засобів. Під час проведення огляду осіб поліцейський застосовує технічні засоби відеозапису, а в разі неможливості застосування таких засобів огляд проводиться у присутності двох свідків. Матеріали відеозапису обов'язково долучаються до протоколу про адміністративне правопорушення“ (частина друга статті 266).

Законом № 1231–IX внесено зміни до Кодексу, Закону України „Про дорожній рух“ від 30 червня 1993 року № 3353–XII, Закону України „Про Національну поліцію“ від 2 липня 2015 року № 580–VIII.

Відповідно до пункту 2.5 Правил дорожнього руху „водій повинен на вимогу поліцейського пройти в установленому порядку медичний огляд з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає таке.

У березні 2021 року Заявник відмовився пройти на вимогу поліцейських, які зупинили його під час керування автомобілем, медичний огляд в установленому порядку з метою встановлення стану алкогольного сп'яніння.

Білоцерківський міськрайонний суд Київської області постановою від 12 липня 2021 року визнав Заявника винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною першою статті 130 Кодексу, та наклав на нього адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у сумі 17 тис. грн з позбавленням права керування транспортними засобами на один рік.

Київський апеляційний суд постановою від 11 серпня 2021 року апеляційну скаргу Заявника залишив без задоволення, а постанову Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 12 липня 2021 року – без змін, зазначивши, зокрема, що „висновки судді місцевого суду

про доведеність вини Соловіченка В.О. у порушенні ним вимог п. 2.5 ПДР України, тобто у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП, відповідають фактичним обставинам справи, підтверджуються дослідженнями в судовому засіданні доказами і є обґрунтованими“.

3. Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності приписів частини першої статті 130 Кодексу, Заявник зазначає, що „позбавлення права керування транспортними засобами порушує права і свободи громадян у вигляді права користуватись і розпоряджатись своєю власністю, що гарантовано частиною першою статті 41 Конституції України“. На думку Заявника, приписи частини першої статті 130 Кодексу в частині юридичної відповідальності водіїв не відповідають статті 3, статтям 28, 48, частині другій статті 51, статті 64 Конституції України, „оскільки накладення суттєвого штрафу у вигляді 17 000,00 грн <...> переважна більшість громадян сплатити неспроможні, що в свою чергу призводить до позбавлення людини можливості придбати засоби існування“. Заявник також вважає, що встановлена частиною першою статті 130 Кодексу „юридична відповідальність <...> у вигляді накладення штрафу на водіїв <...>, позбавл[ення] права керування транспортними засобами на строк один рік <...> прямо порушує приписи частини першої статті 61 Конституції України <...>, оскільки зазначені санкції <...> являються одного виду, а саме адміністративні санкції“.

Стверджуючи про невідповідність приписів частини першої статті 130 Кодексу частині третій статті 22 Конституції України, Заявник зазначає, що внаслідок внесення змін до цієї статті Кодексу Законом № 1231–ІХ відбулося „збільшення відповідальності громадян та звуження змісту та обсягу існуючих прав та свобод“.

На думку Заявника, приписи частини першої статті 130 Кодексу та пункту 2.5 Правил дорожнього руху є такими, що не відповідають

частині першій статті 62, частині другій статті 63 Конституції України, „оскільки ніхто не зобов’язаний доводити свою невинуватість, а обов’язок доказування покладається на правоохоронні органи“.

Стверджуючи про невідповідність приписів частини другої статті 266 Кодексу частині другій статті 19, частині першій статті 57 Конституції України, Заявник зазначає, що йому „незрозуміло... які саме технічні засоби використовує поліцейський під час проведення огляду, чим порушуються права особи, оскільки особа повинна знати в чому її звинувачують“. Заявник також вважає, що приписи статті 252 Кодексу «порушують право на справедливий суд, підриває авторитет суду оскільки словосполучення „за своїм внутрішнім переконанням... і правосвідомістю“ повністю необґрунтоване та незрозуміле».

Заявник вважає, що приписи Кодексу, які він оспорує, „не містять гарантованого та невідчужуваного права людини на професійну правничу допомогу, передбачену частиною першою статті 59 Конституції України“.

3.1. Заявник порушує питання про видання Конституційним Судом України забезпечувального наказу з метою „заборонити накладене адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, в сумі 17 000 гривень 00 копійок (сімнадцять тисяч гривень) з позбавленням права керування транспортними засобами на 1 (один) рік“.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб’єкта права на конституційну скаргу

(частина перша статті 55); у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

4.1. Заявник просить перевірити на відповідність Конституції України, зокрема, приписи частини другої статті 25, частини шостої статті 38 Кодексу та Закон № 1231–ІХ, проте зміст остаточного судового рішення у справі Заявника – постанови Київського апеляційного суду від 11 серпня 2021 року – свідчить про те, що, ухвалюючи його, суд не застосував зазначених приписів Кодексу та Закону № 1231–ІХ.

Заявник також порушує питання про відповідність Конституції України пункту 2.5 Правил дорожнього руху. Зважаючи на те, що Правила дорожнього руху затверджено постановою Кабінету Міністрів України, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що згідно зі статтею 151¹ Конституції України, частиною першою статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ особа може подати конституційну скаргу лише щодо перевірки на відповідність Конституції України закону України. Отже, акти Кабінету Міністрів України не є предметом конституційного контролю за конституційною скаргою.

Наведене свідчить, що в цій частині конституційна скарга не відповідає вимогам частини першої статті 55, абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

4.2. Аналіз змісту конституційної скарги дає підстави для висновку, що в ній ідеться про незгоду Заявника з тим, що законодавець встановив адміністративну відповідальність особи, яка керує транспортним засобом, за відмову від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, а також про незгоду із судовими рішеннями, ухваленими в його справі. Отже, Заявник не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Соловіченка Віталія Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів частини другої статті 25, частини шостої статті 38, частини першої статті 130, статті 252, частин першої, другої статті 266 Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху“ від 16 лютого 2021 року № 1231–ІХ, пункту 2.5

Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 зі змінами, на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**